

HIHETETLEN

Az áldozatok tekintete

PERNECKER DÁVID

A HIHETETLEN TINÉDZSER FŐSZEREPLŐJÉT MEGERŐSZAKOLJÁK, A SOROZAT MÉGIS A BIZALOMRA ÉPÍT.

A tizenéves Marie Adlert megerőszakolták. Valaki korán reggel betört a szobájába, az arcába tolt egy kést, megkötözte, órákon keresztül erőszakolta. Kihallgatása során Marie kénytelen ezerszer elismételni és így újra megélni a vele történt rémségeket. Ahogy kiderül, hogy Marie (Kaitlyn Dever nagyformátumú alakítása) nem először szenved el hasonló abúzust, a nyomozók – mind férfi – összerakják a vallomás alternatíváját: a gyerekkorában traumatizált Marie kitalálta megerőszakolásának történetét, csak hogy felhívja magára a figyelmet. Ezt pedig – ezt a valótlanságot – ki is húzzák a lányból. Egy érzéketlen rendszer döbbenetes mintapéldája: emberi hanyagság, egy csipetnyi rutinos rosszindulatúság és a vaslogika által felzabált érzelmek. Susannah Grant, Ayelet Waldman és Michael Chabon kitűnő és fontos sorozatát moz-

gathatta volna (a hatásvadász kétely-dramaturgia („vajon tényleg hazudik Marie?”), de szerencsére nincs szó ilyesmiről. Ahogy az esetet feltáró Pulitzer-díjas újságcikk, úgy a *Hihetetlen* sem butítja a tragikus ügyet egyszerű ponyvakrimivé. Marie Adlert megerőszakolták, kész. Egy ilyen trauma után senki sem mondhat ítéletet a sok miatt olykor valóban irracionálisan viselkedő lány felett. Ha ez megtörténik, a *Hihetetlen* elért valamit: tükörré vált, szembesített.

„Tükörré vált, szembesített”
(Kaitlyn Dever)

A második epizód hasonló esetet mutat be, annak feldolgozása ugyanakkor szöges ellentéte a korábban látottaknak: egy nyomozó (Karen Duvall) gondoskodó perspektívájából más fényben tárul fel egy újabb meggyötört nő sorsa. Az együttérzés az áldozattal nem csak a humánus jele, hanem alapvető eleme a jó nyomozói munkának. Ellentétben az összeomlott áldozatból kiráncigált kuszák információk kényelmes fel- és kihasználásával.

A *Hihetetlen* szerzői az elmentétezt a karakterek és a sorozat felépítése során is következetesen alkalmazták, szem előtt tartva azt, amit sok nemi erőszakkal foglalkozó film és sorozat rejt fájó homályba: az empátiát. A jóságos és pedáns Duvall-karakter és társa, az újfent nagyszerű Toni Colette által megformált vagány, piálós, nem

mindig tiszta módszerekkel dolgozó „rossz zsaru” karakter, mint tűz és víz, de céljuk és útjuk azonos. A *Hihetetlen* ugyanakkor nem poszt-feminista „erős nők” harca a „mocskos férfiak” ellen, a sorozat-erőszakoló rémtettei a nyomozókat is sokkolják. Ha viszont a két színésznő nem lenne képes élettel megtölteni a néha túlságosan is papírízű párbeszédet, bajban lenne a sorozat.

Epizódonként és azokon belül is váltják egymás a nyomozás jeleneit és mindaz, ami Marie-vel történik élete legrosszabb napja után. Marie cselekményszála a fajtogató reménytelenségé, a kétely, a közöny és a bizalomvesztés ocsmány közegében próbálja meg összeszedni élete töredékeit. A nyomozópáros lenyűgöző munkáját bemutató epizódokat és jeleneteket ugyanakkor rendre átjárja a reménytelenség, a tudat, hogy közel Marie feloldozása. A lány világa – bárhonnán nézzük – rohad, mintha rágná valami kór, ezzel szemben a feleszes tempóban pergő nyomozás minden pillanata logikus és egy irányba hat. Rettenetesen szemét tett áll a *Hihetetlen* középpontjában, a sorozat mégis a hit, a bizalom, a remény sziklaszilárd alapjaira építkezik – mindarra, amit bármilyen erőszak semmissé tenne. Ebből kifolyólag nem meglepő, hogy a *Hihetetlen* erőszak-szekvenciáit a szerzők becsülendő tisztességgel, de közel sem óvatossággal ábrázolják. Nincs szemtelenség, nincs voyeurizmus, csak az áldozatok kiüresedett tekintete, pár rövid kép remegő kezekről és lábokról.

Ezt a koncepciót követi az elsőre eszköztelennek tűnő, visszafogott stílus is: a *Hihetetlen* tompa pasztellszíneivel, feltűnést kerülő zenéjével, szerény és egyszerű beállításával a nézői figyelmet Marie történetére összpontosítja. A látványvilág hétköznapiságának pedig letaglózó üzenete van: ezek az esetek sajnos nem olyan különlegesek, mint amennyire hinni szeretnénk.

HIHETETLEN (Unbelievable) – amerikai, 2019. Rendezte: **Lisa Chodolenko, Susannah Grant, Michael Dinner**. Írta: **Susannah Grant, Ayelet Waldman, Michael Chabon**. Kép: **Quyên Tran**. Zene: **Will Bates**. Szereplők: **Kaitlyn Dever** (Marie Adler), **Merritt Wever** (Karen Duvall), **Toni Colette** (Grace Rasmussen), **Blake Ellis** (Chris). Gyártó: **CBS**. Forgalmazó: **Netflix**. 8x58 perc.

